

CERKVENI GLASNIK

ZA TRŽIŠKO ŽUPNIJO

Izhaja zadnjo soboto v mesecu za naslednji mesec. — Posamezna številka 1.— Din.

Starim orglam v slovo, novim na pot.

Dragi tržiški župljani!

Naj se izpod Kamniških planin Vaš stari znanec enkrat oglasim v Vašem listu, ki ga z budno pazljivostjo prebiram skozi vsa leta, kar izhaja.

Imam radio in slišim tako vsakovrstno lepo muziko. A priznati moram, da je že dolgo časa za moja ušesa ni bilo prijetnejše muzike kot je bilo letošnje poročilo v „Slovenču“ na dan sv. Neže, ko je ta list poročal, da so Vaše stare orgle šle v pokoj, da bodo naredile prostor novim, modernim. Vse druge novice v oni številki lista so se mi zdele malenkostne v primeri s to. Torej vendar enkrat, sem si mislil, hvala Bogu! Zamislil sem se v prejšnje čase, ko sem tako srčno želel, da bi imela Vaša cerkev orgle kot jih zasluži. Ta želja se mi je v dno duše zarastla zlasti v onih letih svetovne vojne, ko sem nosil skoro vso težo organistovske službe v Tržiču, kar je bilo dostikrat združeno s silnim naporom, ker sem bil že brez tega dovolj zaposlen z dušno pastirsko službo kot kaplan. Točno tri leta namreč je bilo, od junija 1. 1915 do junija 1. 1918, ko sem vodil vse cerkveno petje, prepisoval note — notni inventar je bil jako pičel, — in je tudi orglanje po večini meni pripadlo; pravi organist g. Niko Loboda pa je moral obleči vojaško suknjo. Kajkrat so mi misli uhajale k novim orglam na Brezjah, ko sem si želel podobnih, a sem nosil željo zaklenjeno v srcu, saj si ž njo skoro niti na dan nisem upal. Dosti preglavic so mi delale stare orgle, ker se jih je že prijemala starostna bolezen — marazem. Težave so se najraje pojavile v zimskem času, kakor bolniki največ trpe po zimi. Nekajkrat, a ti primeri so bili redki, sem moral prevzeti tudi vlogo orglarskega mojstra ter iti v veliko omaro nad popravilo orgel in je tedaj bila redna posledica: notri sem šel v čedni črni obleki, ven priševšega bi me po obleki sodeč vsakdo

lahko imel za mlinarja; zato sem v takem slučaju po dokončanem delu s kora hitro smuknil v kaplanijo, da me ne bi morda kdo zavidal za mlinarsko obrt, ki je bila zlasti za časa vojne v visokih čisljih. Da, da, za marsikaj bi mi bila tedaj služba olajšana, ko bi bile orgle boljše. Zato se mi ob poslovitvi od starih orgel pač ni utrnila nobena solza žalosti; prej bi bil pričakoval solzo veselje!

Ko boste dobili nove orgle, se bo uveljavilo načelo, o katerem je le želeli, da bi povsod veljalo: dobrega organista k dobrim orglam! Zakaj le pri dobrih orglah more organist dati poln polet svojemu umetniškemu čustvovanju, dočim ga slabe vedno ovirajo, kakor tičnica ovira tička, da se ne more dvigniti v zračne višave. In pri Vas imate vendar organista g. Planinška, ki bo mogel s svojo spretnostjo pričarati iz orgel rajskelepe melodije. Da bodo pa nove orgle dobre, zato zadostno jamči ime mojstra g. Jenka kot prvovrstnega mojstra.

Z novim mehom na električni pogon bo narejen tudi konec večnim težavam pri mehu brez takega pogona. Sam sem doživel pri mehu zadnje vrste dovolj neprijetnosti. Tukaj pa naj osvežim spomin na ono, ki je postavilo krono vsem drugim. Bilo je enkrat med vojno pri pogrebni peti maši. Sv. maša se je imela ravno začeti, ko pridem na kor, mehača pa nikjer in drugega tudi nikogar. Hitro stopim k mehu, da mu dam sape, kolikor jo je bil zmožen; med pevanjem Kyrie je meh že odpovedal in je šlo naprej brez orgel. Med tem, ko je mašnik, rajni g. Potokar nadaljeval z molitvijo in berilom, sem preudarjal, kako bi prišel do kakega mehača, in sem med tem napolnil meh, kojemu je zopet zmanjkalo sape, predno se je začel evangelij. Sad preudarjanja je bil ta, da sem po začetnih odgovorih pri evangeliju hitel s kora v cerkev rekvirirat mehača. Dobil sem v naglici možaka, ki pa na žalost še nikdar ni imel posla z mehom, kakor se je takoj izkazalo. Med tem ko

sem se spodaj mudil, se je imel evangelijski končati; zato sem kar tam počakal, da sem odgovoril na pozdrav Dominus vobiscum. Videl sem še kako so se glave pogrebcev vpraševalno obrnile v smeri pod kor, češ: kaj pa sedaj ta tukaj dela? Med tem sem pa že odbrzel na kor s pomožnim mehačem. Ta je pritisnil enkrat, pa je hitro zmanjkalo sape, in nadaljevati sem moral brez orgel. Da je bila mera polna, sem ravno imel pri rokah Foersterjevo mašo, katero sem prvokrat rabil na koru. Urezal sem jo brez orgel po svoje in postal skladatelj ofertorija, ki ga svet ni slišal ne preje ne pozneje. Med predglasjem sem zopet stopil k mehu, da sem učil mehača, kako se meh goni; vmes sem pa še mašniku odpeval. No, in sedaj je šlo! Ta sicer smešna, zame pa dovolj žalostna dogodivščina se je razvijala tako „ekspres“, da mi jo krepko segla na živce. Dostavim naj še to, da imamo v naši župniji že skoro deset let elektromotor za meh, kateremu moram z ozirom na njegovo brezhibno delo v tej dobi izstaviti v spričevalu časten red: odlično. Vrh tega nam pa je vsled majhne uporabe toka še pridelal lepe stotake.

Zato Vam rečem: ne strašite se žrtev za nove orgle! Trdno upam: ko bodo prvokrat v Vaši cerkvi zagrmle orgle s polno močjo, ali ko Vas bodo božali sladki glasovi kakega nežnega registra, boste rekli enodušno: vredne so bile orgle teh in še večjih žrtev! Tudi zame, ne bodi Bogu ponošeno, — da se izrazim po tržiško —, ni bila majhna žrtev, ko sem skozi tri leta iz proste volje za sam „Bog lonaj“ (razunčnih petih maš in par malenkosti) izvrševal organistovsko službo. Prav po Vaših žrtvah bo Vaša župnija prišla do orgel, kakoršne so zanjo primerne. Brez žrtev se pa itak nič velikega ne doseže.

Pri našem pevskem zboru je pa že sedaj dozorel sklep, da Vas tekom poletja — ako Bog da — neko nedeljo obiščemo, in tedaj na svidenje v Tržiču in pri Vaših novih orglah!

Iskreno pozdravljeni!

Viktor Čadež, Vaš nekdanji kaplan.

V Mekinjah, 25. januarja 1934.

Celodnevno češčenje sv. R. T.

Prvo celodnevno češčenje sv. R. T. se je vršilo v naši škofiji 8. decembra 1904 v ljubljanski stolnici. Od tega dne dalje se vrstijo posamezne župnije in samostani s češčenjem tako, da skozi celo leto ni dneva, ko bi sv. R. T. ne bilo v enem ali drugem kraju izpostavljeno v javno počestčenje.

Red celodnevnega češčenja je bil že leta 1904 točno določen. S 1. januarjem 1934 so bile za češčenje vnovič razvrščene cerkve in kapele v ljubljanski škofiji, ker so 10. februarja 1933 končnoveljavno dodeljene župnije dekanij Idrija, Postojna in Vipava ter župnija Bela peč škofijam v Italiji. Škofijski ordinariat je izbral namesto odpadlih župnij več kapel po samostanih in drugih hišah. Tako bo celodnevno češčenje odslej 29. julija tudi v kapeli Dekliškega doma v Tržiču. V naši župni cerkvi ostane celodnevno češčenje dne 24. marca. Nekatero določbo, ki so obvezne za vso škofijo, bomo točno izpolnjevali. Ne bo odveč, če so tu odločbe za župnijsko celodnevno češčenje sv. R. T., katere prinašajo nekaj sprememb v dosedanjem našem redu, omenjene:

1. 23. marca zvečer po Ave Mariji naj četrť ure slovesno zvoni z vsemi zvonovi v župniji. V jutru 24. marca naj v vseh cerkvah župnije zvoni slovesno tudi k dnevu. Torej: zvoni naj tudi pri podružnicah!

2. Zjutraj točno ob 6. uri se sv. R. T. izpostavi in se pri tem podeli blagoslov po rimskem obredu, ali pa se zapoje navadna pesem za blagoslov. Nato se izmoli litanije presv. Srca Jezusovega in šele nato je sv. maša.

3. Ker je v Tržiču več duhovnikov, je za ta dan ukazana slovesna peta sv. maša z leviti. Tej sv. maši mora biti dodana tudi kratka pridiga. Le ta slovesna sv. maša sme biti pri glavnem oltarju, druge sv. maše pa morajo biti pri stranskih oltarjih. — Slovesna peta sv. maša z leviti in pridigo bo v Tržiču ob 10. uri. Obrnil se je tukajšnji župni urad na škofijstvo s prošnjo, da bi nadomestil slovesno sv. mašo v Tržiču slovesnejši zaključek celodnevnega češčenja, ker so dopoldne premnogi farani in tudi pevci zaposleni po tovarnah, a škofijstvo je odločilo, da se ne more dovoliti izjema. Zato naj pridejo k slovesni sv. maši zlasti okoličani

in tisti, ki tedaj morejo; za petje bo pa pač skrbel organist kakor bo mogel.

4. V cerkvi naj bi bilo redno najmanj po 6 do 10 častilcev, v kapeli Dekl. doma vsaj 2 do 4. Ko v župni cerkvi zapoje vsako uro veliki zvon, tedaj se častilci menjajo. Vsaka skupina naj moli glasno vsaj pol ure. Nihče ne sme moliti glasno nikakih litanij, razen onih, ki so v Cerkenem molitveniku. Ljudsko petje bodi toplo priporočeno! Rožni venec naj se moli le izjemoma.

5. Sklep bo vedno slovesen, kot je bil doslej. Bodo slovesne pete litanije Srca Jezusovega, in če mogoče, tudi kratka pridiga. Pred blagoslovom je predpisana slovesna zahvalnica, pri kateri zvonovi farne cerkve slovesno zvonijo.

Z veseljem in točno bomo opravili vsakoletno celodnevno češčenje v župni cerkvi. Kdor količkaj more bo ta dan kadarkoli prišel počastiti najsvetejši Zakrament. Za češčenje v kapeli Dekliškega doma bodo pa predvsem poskrbele hišne stanovalke.

To in ono.

Kor v naši župni cerkvi je bil povečan ravno pred sto leti, še predno je bila cerkev posvečena. Za sedem čevljev ga je potegnil v cerkev italijanski zidarski mojster Carolini in obenem je napravil tudi oba stranska kora, kjer ima sedaj oratorij patronat in g. baron Born. Bili so pri teh popravah brez orgel od 10. decembra 1833 do 1. maja 1834, ko je Matija Krainz iz Graza dovršil orgle, ki so pele v cerkvi ravno sto let. Podlago za nove orgle je pred sto leti dal s testamentarično zapuščino 500 florintov g. Jernej Mally (Kavšalcov Jernej). K temu znesku je dodala še njegova ga. vdova 400 florintov. Stale so tedaj orgle 1900 florintov brez omare.

Bolnike in onemogle bomo za Veliko noč previdevali na domu v tem-le redu: v torek 20. marca (sv. spoved) in v sredo 21. marca (sv. obhajilo) po Tržiču in Bistrici, v sredo 21. marca po Dolini, v četrtek 22. marca pri Sveti Ani. Svojci naj bolnike pravočasno prijavijo! Tisti, ki ne morejo po klanecu v župno cerkev, pridejo lahko k sv. spovedi v cerkev sv. Andreja v četrtek 22. marca ob 7. uri zjutraj.

Za Mohorjevo družbo naj zamudniki in novi člani prinesejo članarino v župno pisarno še prve dni meseca marca. Članarina znaša le Din. 20.

Veliki teden je naslov liturgični knjigi, ki jo je napisal dr. Jože Pogačnik, kovorski rojak. Izšla je ta knjiga pri družbi sv. Mohorja v Celju in razlaga jako lepo vsebino zadnjih treh dni velikega tedna in Velike noči. Udje lahko naročijo lepo knjigo sami ali potom župnega urada pri družbi za Din. 20, ali z zlato obrezo in pegamoid-vezavo za Din. 30.

Darovanja za sveče so bila letos toplo priporočena, da bi bilo še nekaj za tiste sveče, ki se imenujejo orgelske piščali. Prošnja ni bila zastoj in so darovanja presegla običajne številke. Darovali so: Šentanci Din. 488.—, Dolinci Din. 698.25, Tržičani in Bistričani pa Din. 5.355.50. Bog povrni!

Oznanila za marec

2. **Prvi petek v mesecu.** Ob 6 je sv. maša pred Najsvetejšim. Na predvečer je v župni cerkvi od 8. do 9. ure skupna molitev svete ure.

4. **III. postna nedelja in prva nedelja v mesecu.** Službe božje v navadnem redu. Pri šesti sv. maši je mesečno skupno sv. obhajilo mož in fantov. Mnogi moški bodo pač to nedeljo opravili svojo velikonočno dolžnost.

11. **IV. postna nedelja.** Službe božje v običajnem redu.

18. **V. postna in tiha nedelja.** Vse v navadnem redu.

16.—18. **Tridnevnik na čast sv. Jožefu.** Vsak večer so litanije na čast sv. Jožefu: v petek po križevem potu, v soboto ob 7 zvečer, v nedeljo pri večernicah.

19. **Sv. Jožef, zapovedan praznik.** Ob 6 je sv. maša z dvema blagoslovoma. Ob 8 običajna sveta maša, ob 10 je pa sv. maša samo v cerkvi sv. Jožefa na griču in v farni cerkvi odpade. — Popoldne ob 2. uri so v cerkvi sv. Jožefai litanije sv. Jožefa, ob 3. uri so pa v župni cerkvi pete litanije Mb.

23. **Spomin Marije sedem žalosti.** Zjutraj ob pol šestih je nagovor, potem pa skupno sv. obhajilo za žensko Marijino družbo. Ob šestih je orglana sv. maša za žive in mrtve članice ženske Marijine družbe.

24. **Celodnevno češčenje sv. Rešnjega Telesa v naši župnji.** Na predvečer po Ave Mariji je slovesno zvonjenje v vseh cerkvah župnije. Enako zvonijo tudi zjutraj povsod k dnevu. Zjutraj ob 6 je blagoslov z Najsvetejšim in nato pred sv. mašo še litanije Srca Jezusovega. Svete maše bodo ob 6, 7, 8 in 10. Ob 10 je slovesna peta sv. maša z leviti in kratka pridiga. Naj ne bo ta dan cerkev nikdar slabo obiskana! Za ure molitve, ki jih bo oznanjal veliki zvon, naj se

razvrstijo: 6—7 tisti, ki so čez dan zaposleni, 7—9 šentanci in Bistričani, 9—10 Tržičani, 10 do 11 kdor le more, 11—12 šolski otroci, 12—1 č. šolske sestre, 1—2 dekleta, 2—3 žene, 3—4 spet otroci, 4—5 ženske sploh, 5—6 moški. Ob tričetrt na 6 zvečer so slovesne litanije Srca Jezusovega in zahvalna pesem.

25. Cvetna nedelja in kalendarični spomin naše farne patrone: Marijino Oznanenje. Farno patrono bomo proslavili letos le popoldne s slovesnimi petimi litanijami Matere božje, dopoldne pa pride do veljave cvetna nedelja z branjem pasijona po evangelistu Mateju in ob tričetrt na 10 s slovesnim blagoslovom oljk in zelenja ter procesijo okoli cerkve.

27. Veliki torek. Med sv. mašo se bere popis Jezusovega trpljenja po evangeliju sv. Luke.

28. Velika sredo. Med sv. mašo se bere pasijon po evangeliju sv. Marka. Popoldne ob štirih se pete jutranjice.

29. Veliki četrtek. Ta dan je spomin zadnje večerje, postavitve zakramenta sv. Reš. Telo, Jezusovega krvavega pota na Oljski gori in Judovega izdajstva. V spomin na postavitve sv. maše je ta dan samo ena sv. maša. Sv. obhajilo se deli prvič ob pol 6. uri zjutraj. Ob 9. uri je slovesna sv. maša. Pri glorijski zapoj orgle in zvonovi, ki potem do velike sobote utihnejo v spomin na Jezusovo trpljenje. Med slovesno sv. mašo se bo zadnjič delilo sv. obhajilo, h kateremu pristopite v obilnem številu. Po sv. maši se prenese sv. Rešnje Telo v kapelico (spomin Jezusove poti na Oljsko goro). Po kratkih molitvah v kapelici se prične razkrivanje oltarjev, kar nas spominja, da so Jezusa ob smrti oropali oblačil in da so jih vojaki med seboj razdelili. Popoldne ob 4. pete jutranjice. Zvečer ima v kapelici uro molitve dekliška Marijina družba od 7. do 8. ure (sveta ura), ženska Marijina družba pa od 8. do 9. (23 ura).

30. Veliki petek, spomin smrti našega Gospoda Jezusa Kristusa. Ob 6. uri zjutraj križev pot; ob 8. uri se prične sv. opravilo. Najprvo tiho žalovanje nad grehi sveta, ki so zakrivali Jezusovo smrt (mašnik leži pred oltarjem), nato branje iz stare zaveze (o velikonočnem jagnetu) in popis Jezusovega trpljenja po sv. Janezu. Potem molitve za vse ljudi celega sveta, odkrivanje in češčenje sv. križa, potem mašne molitve velikega petka, nakar se prenese sveto Rešnje Telo v božji grob. Popoldne ob 4. uri pete jutranjice. Zvečer ob tričetrt na osem (7.45) je postna pridiga in petje žalostink cerkvenega pevskega zbora.

31. Velika sobota. Ob 7. uri zj. je blagoslov ognja, od katerega se potem prižgo tudi luči v cerkvi, blagoslov velikonočne sveče. Branje prerokb iz starega zakona, blagoslov krstne vode in nato slovesna sveta maša med katero pri glorijski zapoj orgle in zvonovi. Vsi obredi velike sobote so se včasih opravljali ponoči od sobote na nedeljo. Sveto obhajilo se deli na veliko soboto samo med sv. mašo.

Vsak post preneha na veliko soboto popoldne.

Blagoslov velikonočnih jedil se vrši na veliko soboto popoldne na Bistrici, po Dolini in

pri Sveti Ani, kakor tudi v vmesnih krajih, po običajnem redu. Za bistriško sososko se bo delil blagoslov na dveh mestih: najprvo ob 1. pop. pri Koširju poleg kolodvora in potem pri Aljancu na Bistrici. V župni cerkvi bo blagoslov jedil točno ob 2., pri sv. Andreju pa ob pol 3. popoldne.

Slovesno vstajenje in procesija se vrši po slovesnih jutranjicah, ki se prične ob tričetrt na pet popoldne. Procesija se vrši po običajnem redu. Oni, ki vršijo pri procesijah kakšno častno službo, naj blagovolijo biti točno na mestu. Med procesijo naj bodo trgovine in izložbe zaprte. Olikan človek ne bo med procesijo postal na trgu!

Shodi cerkvenih organizacij:

Katoliška akcija: 5. in 12. zvečer ob osmih v „Našem domu“.

Dekliška Marijina družba: shod 18., skupno sv. obhajilo 25., dekliški večeri po oznanilu v cerkvi.

Marijina družba za žene: shod in skupno sv. obhajilo 23.

Fantovska Marijina družba: sestanki po oznanilu v cerkvi, skupno sv. obhajilo 4.

Marijina vrtca: shodi po oznanilu.

Mladinska pobožnost: 11.

Velikonočna sv. spoved za vse šole bo obvezna in bo označena po šolah in v cerkvenem oznanilu.

Župnijska kronika za januar 1934.

Januarja v naši župniji rojenih: 14.

Januarja v naši župniji poročeni: Nihče!

Januarja v naši župniji umrli:

- 1. Sušnik Marija,** posestnica in gostilničarka, rojena 29. 11. 1876 v Tržiču, poročena 5. 11. 1900, umrla 6. januarja v ljubljanski bolnici, pokopana v Tržiču 8. januarja.
- 2. Hladnik Mihaela,** hči sedlarskega mojstra, rojena v Tržiču 5. 1. 1934, umrla v Tržiču, Cerkevna ulica 12, dne 10. januarja.
- 2. Rus Štefan,** vratar v predilnici, rojen 12. 12. 1871 v St. Vidu nad Ljubljano, poročen 13. 1. 1897, umrl v Tržiču, Ljubeljska cesta 13, dne 15. januarja.
- 4. Hrovat Franciška,** žena delavca, rojena v Horjulu 7. 11. 1876, poročena 7. 2. 1909, umrla v Tržiču, Kovaška ulica 2, dne 19. januarja.
- 5. Meglič Ana,** hči posestnika, rojena 7. 5. 1931 v Dolini, umrla v Dolini 51, dne 19. januarja.
- 6. Smolej Ernest,** sin brezposelnega, rojen v Tržiču 7. 1. 1934, umrl v Tržiču, Pot na pialarno 18, dne 25. januarja.
- 7. Seme Desanka,** hči privatnega uradnika, rojena 9. 12. 1933 v ljubljanski bolnici, umrla v Tržiču, Glavni trg 30, dne 27. januarja.

Izdaja in zalaga: Anton Vovk, župnik v Tržiču. Za urednika v Kranju: Dr. Pavel Simončič vikar.

Za Tiskarno Tiskovnega društva v Kranju France Uhernik.